

For stadig bedre rettigheder

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

komiteen@lgbtkomiteen.dk

komiteen.dk

Facebook: [@lgbtkomiteen](https://www.facebook.com/lgbtkomiteen)

19. december 2025

NOTAT

Digital adgang for børns voksenansvarlige

I Digitaliseringsstyrelsens notat af 27. november 2025 om digital adgang til børns voksenansvarlige diskuteres dataadgang til sociale forældre i regnbuefamilier, det vil sige forældre, der ikke er juridiske forældre.

Den manglende dataadgang er et kendt og stort problem i disse børnefamiliers dagligdag. I notatet beskrives de systemer, der rummer oplysninger, som forældremyndighedsindehavere i dag har adgang til. Det grundlæggende problem er således, at da de sociale forældre ikke har forældremyndighed, har de ikke adgang til systemerne.

Forældremyndighed

Indledningsvis skal diskuteres aspekter af forældremyndighed og dataadgang.

Samforælderskab

Den fulde løsning ville være at gennemføre samforælderskabet¹, det vil sige en model hvor op til fire personer kan være juridiske forældre. Det er de juridiske forældre, der i almindelighed har eller forhandler forældremyndigheden.

Ved samforælderskab kan de to, der er forældre i børnelovens forstand, give samtykke til, at op til to personer kan blive samforældre. Forældre og samforældre har herefter samme rettigheder og pligter, herunder har eller forhandler de forældremyndigheden.

Forældremyndighed til flere

Såfremt det ikke ønskes at anerkende regnbuefamilierne fuldt ud, kunne den næste model være at gøre det muligt, at mere end to personer kan have forældremyndighed. Forældremyndighed er en langt mindre vidtrækkende institution end forældreskabet. Forældremyndighed eksisterer fra barnet bliver født til barnet bliver myndigt.

Forældremyndigheden er knyttet til forælderskabet, som fastsættes efter børnelovens detaljerede bestemmelser. Ud fra ægtestand og en række erklæringer - og retsgenetik, hvis en mand forsøger at undslå sig - fastlægges hvilke af op til to personer, der er juridiske forældre til barnet.

Det er i dag muligt at overføre forældremyndigheden til andre end forældrene, jfr. forældreansvarslovens § 13. Herved anerkender dansk lov, at der kan være familier, hvor de, der drager omsorg for barnet, ikke nødvendigvis er de juridiske forældre. Men bestemmelserne giver alene adgang til at overføre forældremyndigheden.

¹ <https://komiteen.dk/?p=1400>

Man kunne tilføje bestemmelser til forældreansvarsloven, som fortsætter denne mulighed for, at personer, der ikke er juridiske forældre, kan få forældremyndighed, men uden at eksisterende forældremyndighedsindehavere opgiver deres egen forældremyndighed. Man kunne sætte et maksimum på fire forældremyndighedsindehavere.

Dermed kunne dagligdagen for regnbuefamilierne gøres langt mere gnidningsfri, og noget af det lovfrembragte hierarki mellem forældrene kunne fjernes.

Gradueret forældremyndighed

Såfremt det ikke ønskes at muliggøre mere end to forældremyndighedsindehavere, kunne der i stedet indføres en sekundær forældremyndighed. Formålet med denne model er at kunne vælge, hvilke virkninger af forældremyndigheden der kan deles med andre. Det kunne for eksempel besluttes, at der til sekundær forældremyndighed ikke er tilknyttet værgemål. Det kunne til gengæld besluttes, at der gives indsigter i barnets oplysninger på samme niveau som forældremyndighedsindehaverne.

Modellen skaber en større kompleksitet end ved blot at muliggøre mere end to forældremyndighedsindehavere.

Dataadgang

Den mindst vidtrækkende løsning lovgivningsmæssigt er selvfølgelig blot at tildele læseadgang til barnets oplysninger og skriveadgang, hvor det er relevant, for eksempel i Aula. Denne løsning vil ifølge notatet dog kræve visse lovændringer. Det er tilfredsstillende, at man derved anerkender, at flere end de juridiske forældre har brug for dataadgang med henblik på at sikre barnets bedste.

Kompleksitet

Hvor løsningen blot med dataadgang er den mindst vidtgående løsning, er den til gengæld den forvaltningsmæssigt mest komplekse model, da den, modsat de andre modeller, ikke kan basere sig på offentlige grunddata tilgængelige i datafordeleren², men ville skulle administreres decentralt.

For de to første modeller, samforælderskab og flere forældremyndighedsindehavere, vil det kræve visse justeringer af domænemodellen Person³, nærmere bestemt kardinaliteterne for Person-Forælderoplysning hhv. Person-Forældermyndighedsoplysning. Den tredje model, gradueret forældremyndighed, vil ud over den ændrede kardinalitet endvidere kræve en tilføjelse til enumerationen Forældremyndighedshaverrolle:

- **Samforælderskab:** Justering af kardinaliteten for Person-Forælderoplysning fra 1:[0..2] til 1:[0..4]
- **Flere forældremyndighedsindehavere:** Justering af kardinaliteten for Person-Forældermyndighedsoplysning fra 1:[0..2] til 1:[0..4]
- **Gradueret forældremyndighed:** Justering af kardinaliteten for Person-Forældermyndighedsoplysning fra 1:[0..2] til 1:[0..4] samt en tilføjelse til enumerationen Forældremyndighedshaverrolle.

Her er tale om grunddata, der er tilgængelige via den centrale datakanal for offentlige registre.

Hvis man omvendt ønsker at give adgang på systemniveau til de enkelte systemer, bliver der tale om en decentral løsning, hvor der for hvert enkelt system skal tages stilling til, hvordan en adgang kan administreres, for eksempel gennem en samtykkemodel. Dette vil være væsensforskelligt fra den eksisterende løsning baseret på forældremyndighed, altså offentlige grunddata. Et alternativ kunne være at tilføje en ny klasse i domænemodellen Person til at håndtere en registrering af personer, der ikke har forældremyndighed, men skal have adgang som en person, der har en sådan. Skønt det ville skabe en central løsning, vil det stadig introducere en stor kompleksitet i anvendelsen.

² <https://datafordeler.dk>

³ <https://grunddatamodel.datafordeler.dk/objekttypekatalog/Person/package-summary.html>

Den digitale adgang til børns voksenansvarlige vanskeliggøres således på to planer: På den ene side kan der være en modstand mod en videreudvikling af familieretten. På den anden side kan en øget kompleksitet i den digitale infrastruktur i praksis skabe forhindringer for understøttelsen af familielivet i regnbuefamilierne.

Søren Laursen